

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Радіотехніка та телекомунікації»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Гугнін Е.А.

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВ 11 Основи телебачення

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 172 «Телекомунікації та радіотехніка»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Радіотехніка
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут Інформатики та радіоелектроніки
(найменування інституту)

факультет Радіоелектроніки та телекомунікацій
(найменування факультету)

мова навчання Українська

2020 рік

Робоча програма з дисципліни «**Основи телебачення**» для студентів спеціальності 172 «Телекомунікації та радіотехніка», освітня програма (спеціалізація) « Радіотехніка » (назва освітньої програми (спеціалізації))
« _____ » _____, 20__ року – _____ с.

Розробники: **Мороз Гаррі Володимирович**, старший викладач кафедри Радіотехніки та телекомунікацій.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Радіотехніки та телекомунікацій

Протокол від « 23 » червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри Радіотехніки та телекомунікацій
(найменування кафедри)

« 23 » червня 2020 року (Морщавка С.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету РЕТ за спеціальністю **172 «Телекомунікації та радіотехніка»**

Протокол від « 27 » серпня 2020 року № 1

« 27 » серпня 2020 року Голова (Кабак В.С.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ 2020 рік

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 17 Електроніка та телекомунікації	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність, освітня програма 172 Телекомунікації та радіотехніка ОП «Радіотехніка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		62 год.	82 год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 28/62;

для заочної форми навчання – 8/82.

2 Мета навчальної дисципліни

Мета Формування знань принципів побудови мовних та аудіовізуальних систем та мереж, які є засобом масової інформації, інтегрованим з інформаційною інфраструктурою суспільства в цілому.

Завдання Здобути навички та вміння щодо проектування систем мовлення та окремих пристроїв телевізійної техніки, організації та технічної експлуатації, моніторингу засобів телемовлення та телебачення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати **загальні компетентності:**

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2);
- здатність планувати та управляти часом (ЗК-3);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-4);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-5);

фахові компетентності:

- здатність використовувати базові методи, способи та засоби отримання, передавання, обробки та зберігання інформації (ПК-3);
- здатність вирішувати стандартні завдання професійної діяльності на основі інформаційної та бібліографічної культури із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій і з урахуванням основних вимог інформаційної безпеки (ПК-2);
- здатність використовувати нормативну та правову документацію, що стосується інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем (закони України, технічні регламенти, міжнародні та національні стандарти, рекомендації Міжнародного союзу електрозв'язку і т.п.) для вирішення професійних завдань (ПК-5);
- готовність до контролю дотримання та забезпечення екологічної безпеки (ПК-7);
- готовність сприяти впровадженню перспективних технологій і стандартів (ПК-8);

очікувані програмні результати навчання:

- аналізувати, аргументувати, приймати рішення при розв'язанні спеціалізованих задач та практичних проблем телекомунікацій та радіотехніки, які характеризуються комплексністю та неповною визначеністю умов (РН-1);
- застосовувати результати особистого пошуку та аналізу інформації для розв'язання якісних і кількісних задач подібного характеру в інформаційно-комунікаційних мережах, телекомунікаційних і радіотехнічних системах (РН-2);
- визначати та застосовувати у професійній діяльності методики випробувань інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем на відповідність вимогам вітчизняних та міжнародних нормативних документів (РН-3);

- пояснювати результати, отримані в результаті проведення вимірювань, в термінах їх значущості та пов'язувати їх з відповідною теорією (РН-4);
- навички оцінювання, інтерпретації та синтезу інформації і даних (РН-5);
- адаптуватись в умовах зміни технологій інформаційно-комунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем (РН-6);
- грамотно застосовувати термінологію галузі телекомунікацій та радіотехніки (РН-7);
- описувати принципи та процедури, що використовуються в телекомунікаційних системах, інформаційно-телекомунікаційних мережах та радіотехніці (РН-8);
- застосування фундаментальних і прикладних наук для аналізу та розробки процесів, що відбуваються в телекомунікаційних та радіотехнічних системах (РН-13);
- застосування розуміння основних властивостей компонентної бази для забезпечення якості та надійності функціонування телекомунікаційних, радіотехнічних систем і пристроїв (РН-14);
- знаходити, оцінювати і використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання професійних завдань, включаючи відтворення інформації через електронний пошук (РН-18);
- проводити розрахунки елементів телекомунікаційних систем та систем телевізійного й радіомовлення, згідно технічного завдання у відповідності до міжнародних стандартів, з використанням засобів автоматизації проектування, в т. ч. створених самостійно.

3 Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Принципи та пристрої побудови систем передачі та прийому телевізійного мовлення.

Тема 1. Основні характеристики зорового аналізатора (Колориметричне визначення кольору, системи кольорів RGB, система кольорів XYZ, особливості сприйняття кольору в телебаченні).

Тема 2. Фізичні основи телебачення (принцип телевізійної розгортки, загальні відомості про телевізійний сигнал, спектральний склад телевізійного сигналу).

Тема 3. Перетворення зображень в електричні сигнали (передавальні телевізійні трубки, твердотільні перетворювачі на основі ПЗС, загальні принципи побудови передавальних телевізійних камер, основні вимоги, які застосовуються до передавальних камер, способи побудови передавальних телевізійних камер, оптичні системи телекамер).

Тема 4. Обробка відеосигналів в камерному каналі кольорового телебачення (основні елементи камерного каналу, корекція апертурних спотворень відеосигналу, електронна корекція відеосигналу телевізійної камери, корекція нелінійних спотворень відеосигналу).

Тема 5. Телевізійні перетворювачі електричних сигналів в оптичне зображення (конструкція кольорового маскового кінескопа, рідкокристалічні

пристрої відтворення телевізійних зображень, газорозрядні панелі, які відтворюють телевізійні зображення, конструктивні особливості плоских відео панелей типу "плазмотрон", система великого телевізійного екрану).

Змістовий модуль 2. Сигнали, принципи побудування мереж та вимірювання в системах телевізійного мовлення.

Тема 6. Синхронізація розгортання пристроїв і джерел сигналу (вимоги до сигналів синхронізації, форма сигналів синхронізації, синхронізація генераторів електричних коливань, формування сигналів синхронізації, синхронізація джерел сигналу шляхом тимчасового перетворення).

Тема 7. Особливості побудови телевізійних систем (принцип передачі телевізійних сигналів, узагальнена структурна схема телевізійної системи, мовні аналогові системи кольорового телебачення, конструктивні особливості телевізійних приймачів).

Тема 8. Основи цифрового телебачення (принципи цифрового кодування телевізійного сигналу, способи модуляції, використовувані в цифровому телебаченні).

Тема 9. Системи телевізійного мовлення (структура передавальної мережі телевізійного мовлення, планування передавальної телевізійної мережі, системи кабельного телебачення, супутникові системи телевізійного мовлення, стільникові системи телебачення, контроль і вимірювання в телевізійних системах передачі).

Тема 10. Перспективні системи телебачення (основні вимоги до параметрів систем перспективного телебачення, принципи побудови систем телебачення високої чіткості).

4 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		лк	пз	лб.	інд	с.р.		лк	пз	лб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Принципи та пристрої побудови систем передачі та прийому телевізійного мовлення												
Тема 1. Основні характеристики зорового аналізатора	7	2	-		-	5	9	1	-		-	8
Тема 2. Фізичні основи телебачення	11	1	-	3	-	7	9		-	1	-	8
Тема 3. Перетворення зображень в електричні сигнали	7	2	-		-	5	9	1	-		-	8
Тема 4. Обробка відеосигналів в камерному	7	1	-		-	6	8		-		-	8

каналі кольорового телебачення												
Тема 5. Телевізійні перетворювачі електричних сигналів в оптичне зображення	11	1	-	3	-	7	10		-	1	-	9
Разом за змістовим модулем 1	43	7	-	6	-	30	45	2	-	2	-	41
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Сигнали, принципи побудовання мереж та вимірювання в системах телевізійного мовлення												
Тема 6. Синхронізація розгортання пристроїв і джерел сигналу	6	1	-		-	5	9	1	-		-	8
Тема 7. Особливості побудови телевізійних систем	12	2	-	3	-	7	9		-	1	-	8
Тема 8. Основи цифрового телебачення	7	1	-		-	6	9	1	-		-	8
Тема 9. Системи телевізійного мовлення	12	2	-	3	-	7	9		-	1	-	8
Тема 10. Перспективні системи телебачення	10	1	-	2	-	7	9		-		-	9
Разом за змістовим модулем 2	47	7	-	8	-	32	45	2	-	2	-	41
Усього годин:	90	14	-	14	-	62	90	4	-	4	-	82

5 Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Модуль кольоровості телевізійного приймача	3
2	Формування сигналу синхронізації телевізійного приймача	3
3	Побудова супутникової системи телевізійного мовлення	3
4	Дослідження характеристик детекторів різноманітних сигналів (АМ, ЧМ, ФМ, ОФМ)	3
5	Користування індивідуальним комплектом супутникового телебачення	2

6 Методи навчання

Поєднання (різною мірою) пасивного, активного і інтерактивного методів на лекційних і лабораторних заняттях, на консультаціях по темах занять. Під час карантину використовується дистанційний метод навчання за допомогою "Система дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка» Moodle", та системи відеоконференцій "Zoom".

7 Методи контролю

Поточний, рубіжний, семестровий контроль (з урахуванням відвідування, виконання і захисту лабораторних робіт, виконання графіку курсового проектування, тестування при отриманні заліку). Під час карантину лабораторні роботи та тести проводяться в система дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка» "Moodle".

8 Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни “Основи телебачення” / Укл. Мороз Г.В. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. Част.1 – 48 с. Планується перевидання в 2021р.

2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни “Основи телебачення” / Укл. Мороз Г.В. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. Част. 2 – 56 с. Планується перевидання в 2021р.

10 Рекомендована література

Базова

1. Грицьків З.Д. Основи телебачення. Навчальний посібник. / З.Д. Грицьків – Львів.: вид. НУЛП, 2005. – 204 с.
2. Пархоменко В.Л. Основи телебачення та радіомовлення. Навчальний посібник / В.Л. Пархоменко К: ДУІКТ, 2017. – 518 с. [Електронний ресурс].
3. Палагін В.В. Основи телебачення. Посібник для студентів напряму підготовки 6.050901 "Радіотехніка" / В.В. Палагін, А.В. Гончаров За ред. Ю.Г. Леги. – МОН України, Черкаський державний технологічний університет. Черкаси: ЧДТУ, 2010. – 144 с.
4. Мамчев Г.И. Основы телевидения и радиовещания / Г.И. Мамчев изд. Горячая Линия – Телеком – 2007. – 473 с.
5. Джакони В.Е. Телевидение / В.Е. Джакони – М.: Радио и связь, 1997. – 640 с.
6. Домбругов Р.М. Телевидение / Р.М. Домбругов – Киев: Вища школа, 1998. – 213 с.
7. Мамаев Н.С. Спутниковое телевизионное вещание / Н.С. Мамаев – М.: Радио и связь, 1995 – 108 с.

Допоміжна

1. Гречка Б.Л. Основи телебачення. Ч.2 Цифрове телебачення / Б.Л. Гречка, В.Г. Мехта, В.А. Андрушук – К.: Вища школа. 2006. – 218 с.
2. Безруков В.Н. Проектирование и техническая эксплуатация телевизионной аппаратуры / В.Н. Безруков, В.С. Беляев, Г.Т. Дерibas и др.; Под ред. С.В. Новаковского – М.: Радио и связь, 1994 – 360 с.
3. Лаврус В.С. Практика измерений в телевизионной технике / В.С. Лаврус – М.: СОЛОН, 1996. – 192 с.
4. Хромой Б.П. Расчет и проектирование телевизионной аппаратуры Б.П. Хромой и др. – М.: Связь, 1967. – 167 с.
5. Новаковский С.В. Сборник задач с решениями по основам техники телевидения: Учебн. пособие для вузов / С.В. Новаковский – М.: Радио и связь, 1998. – 168 с.
6. Самойлов В.Ф. Основы цветного телевидения / Самойлов, Б.П. Хромой – М.: Радио и связь, 1982. – 160 с.

11 Інформаційні ресурси

1. <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=1615>
2. www.zp.edu.ua/
3. www.rtt.zp.edu.ua/